

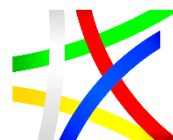
ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Концепция за инвестиционна стратегия за прилагане на финансови инструменти по програма Околна среда 2021-2027

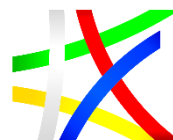
ДЗЗД „ФИНАНСОВИ
ИНСТРУМЕНТИ“ („Екорис Саут Ийст
Юроп“ ЕООД и „Прайм Консултинг“
ЕООД

Гр. София 1421, бул. „Черни връх“ № 1
юли 2021

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък на съкращенията	2
Речник на използваните термини	4
I. Предлагами финансови продукти	5
Приоритет № 1 Води	6
Приоритет № 2 Отпадъци	7
Приоритет № 5 Въздух	8
II. Целева група на крайните получатели	11
III. Необходимост от диференцирано третиране на инвеститорите	12
IV. Предвидена комбинация с други форми на подкрепа, в т.ч. и с безвъзмездна финансова помощ	13
V. Структура и механизъм за управление на инструмента/ите	14
VI. Мерки, гарантиращи, че прилаганите финансови инструменти се използват за покриване на специфични нужди на пазара	15
VII. Показатели за резултатите	16
VIII. Стратегия за изход	18
IX. Идентифициране на потенциални източници на съфинансиране	20
X. Синергия и допълняемост на подкрепата чрез финансови инструменти по отделните национални програми	21
XI. Съществени параметри, които трябва да се следят и промените, които ще доведат до необходимост от преразглеждане и актуализиране на концепцията за инвестиционна стратегия	22

Списък на съкращенията

АПИ	Агенция „Пътна инфраструктура“
БВП	Брутен вътрешен продукт
БДС	Брутна добавена стойност
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГДПБЗН	Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“
ДДС	Данък върху добавената стойност
ДДФЛ	Данък върху доходите на физическите лица
ЕБВР	Европейска банка за възстановяване и развитие
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕС	Европейски съюз
ЕСИФ	Европейски структурни и инвестиционни фондове
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИКТ	Информационно-комуникационни технологии
ИСУН	Информационна система за управление и наблюдение на средствата от ЕС
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КФ	Кохезионен фонд
МЗ	Министерство на здравеопазването
МЗХГ	Министерство на земеделието, храните и горите
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МСП	Малки и средни предприятия
НИРД	Научно-изследователска и развойна дейност
НИМХ	Национален институт по метрология и хидрология
НСИ	Национален статистически институт

ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда
ОПИК	Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност”
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда”
ОПРР	Оперативна програма „Региони в растеж” / „Развитие на регионите”
ОПРЧР	Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси”
ОРГО	Общ регламент за групово освобождаване
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПСПВ	Пречиствателна станция за питейни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУРБ	Планове за управление на речните басейни
ПЧП	Публично-частно партньорство
РОР	Регламент за общоприложимите разпоредби
РПИП	Регионални прединвестиционни проучвания
УО	Управляващ орган
ФИ	Финансови инструменти
ФП	Финансови посредници
ФМФИБ	Фонд Мениджър на Финансови Инструменти в България
ХИПЦ	Хармонизиран индекс на потребителските цени

Речник на използваните термини

Бенефициент	Публична или частна организация, субект със или без правосубектност или физическо лице, отговарящи за започването на операциите или за започването и изпълнението им. В контекста на финансовите инструменти това е организацията, която изпълнява холдинговия фонд или, там където няма структура с холдингов фонд, организацията, която изпълнява специфичния фонд, или, там където управляващият орган управлява финансовия инструмент, управляващият орган.
Ефект на лоста (ливъридж)	Размер на възстановимото финансиране, предоставено на крайните получатели, разделен на размера на финансовия принос от фондовете
Краен получател	Юридическо или физическо лице, получаващо подпомагане от фондовете чрез бенефициер на фонд за малки проекти или от финансов инструмент
Операция	В контекста на финансови инструменти означава финансов принос от програма за финансов инструмент и последващото финансово подпомагане, предоставено на крайните получатели от съответния финансов инструмент
Принос от програма	Подпомагането от фондовете и националното публично и частно, ако има такова, съфинансиране за финансов инструмент
Специален фонд	Фонд, чрез който управляващ орган или холдингов фонд предоставя финансови продукти на крайните получатели
Финансов инструмент	Форма на подкрепа чрез използването на подходяща структура, с която се предоставят финансови продукти
Финансов продукт	Капиталови или квазикапиталови инвестиции, заеми и гаранции, съгласно определението в член 2 от Регламент (ЕС, Евратом) № 1046/2018 („Финансовия регламент“)
Холдингов фонд	Фонд, създаден под отговорността на управляващ орган по една или повече програми с цел да изпълнява финансови инструменти чрез един или повече специални фондове

I. Предлагани финансови продукти

Основен двигател на инвестициите в сектор „Води“ и сектор „Отпадъци“ е спазването на политиката и регулациите на ЕС. Приносът от ПОС за финансови инструменти зависи от допустимите бенефициери по програмата, оценката на инвестиционния дефицит за съответната група, финансовия продукт и очаквания ефект на лоста. Основни бенефициери по програмата са ВиКО, Български ВиК Холдинг, общините и общинските дружества. Инвестиционната активност на тази група бенефициери е насочена към реализиране на проекти, основната част от които са подкрепени с безвъзмездно финансиране. Подкрепата с безвъзмездни средства е необходима доколкото в голямата си част инвестициите са свързани с публични услуги с ограничени възможности за възвращаемост. Високите нива на подкрепа обаче намаляват ефективността и качеството на реализираните инвестиции и ограничават като цяло възможностите за въздействие на програмата.

Оценката на инвестиционния дефицит в посочените сектори е възможна единствено на ниво проект (за да се определи сумата на безвъзмездна подкрепа, необходима за достигане на приемливи нива на възвращаемост) и допусканията са за средни стойности в сектор „Води“ в размер на 15% и в сектор „Отпадъци“ в размер на 15%. Доколкото част от собственото участие може да се реализира и със собствен ресурс, допускането е за използване на 60% външно финансиране в сектор „Отпадъци“ и 90% в сектор „Води“, от което 80% е през финансов посредник, прилагащ финансов инструмент. Общата сума на инвестиционния дефицит в сектор „Води“ е 46 млн. лв. и в сектор „Отпадъци“ 36 млн. лв.

По Приоритетна ос №5 „Въздух“ предвиденият финансов инструмент е в подкрепа на закупуване на електромобил от физически лица, живеещи на територията на общини с нарушено КАВ и предоставили за рециклиране високоемисионни дизелови лични МПС. Основен двигател за увеличаване броя на електромобили в България в близките няколко години ще са финансовите стимули за покупка. Прилагането на финансов инструмент би позволило стартирането на схемата при относително по-ниски нива на подкрепа. Гаранционната схема ще позволи на финансовите посредници да изравнят или да предоставят по-атрактивни условия за покупка на електромобил в сравнение с покупката на конвенционален автомобил. Комбинираната подкрепа с безвъзмездни средства ще увеличи интереса към схемата от страна на финансовите посредници, което ще доведе и до подобряване на условията за крайните получатели.

Очакваният ефект на лоста по ФИ в сектор „Води“ е 1.47 и в сектор „Отпадъци“ е 1.51 пъти (1.25 при включване и на финансирането от НС). По-ниските нива на ливъридж ще осигурят допълнително намаляване на лихвените проценти по отпусканите кредити. Намаляването на лихвените проценти е от значение за успешната реализация на инструмента на пазара с оглед на по-лошите финансови резултати на предвидените за финансиране дружества в новия програмен период. По-високи нива на лоста са трудно постижими с оглед на вида на потенциалните бенефициери и съответно реализираните инвестиции. По гаранционната схема за финансов лизинг на електромобил, очакваният ефект на лоста е значително по-висок. При 60% гаранционно покритие и 20% лимит за загуби, очакваният ефект на лоста е 10.7 пъти (8.3 пъти при включване и на финансирането от НС). Предоставянето на по-висок лимит за загуби е от значение за ФП доколкото

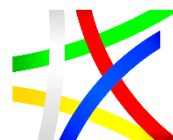
технологичният риск по съответния портфейл е от по-голямо значение за разлика от индивидуалния риск (отразен на ниво гаранционно покритие). Размерът на помощта за покупка ще покрие част от намалението на първоначалната вноска и съответно ще има ограничено влияние върху риска по остатъчната стойност на актива (липса на исторически пазар на такива активи, рискове, свързани с развитието на технологиите, помощите за покупка към момента в другите страни членки на ЕС и др.).

Към ефекта на лоста следва да се добави и ефектът от револвиране на средствата. За разлика от безвъзмездното финансиране, при финансовите инструменти подкрепата е възстановима. Подкрепените с финансов инструмент кредити се погасяват, предоставените гаранции се освобождават и ресурсът, заделен за капитализация на тези инструменти, може да се използва повторно. Ефектът на револвиране зависи от срока на отпуснатите кредити, като колкото по-дълъг е срокът за изплащане, толкова по-малък е ефектът на револвиране. При инвестициите в ПОС очакваният револвиращ ефект е минимален, доколкото отпусканите кредити са при дълъг гратисен период и срок за изплащане.

Финансови инструменти в област „Околна среда“ се прилагат за пръв път по ОПОС 2014-2020 в подкрепа на инвестиции в сектор „Води“ и сектор „Отпадъци“. Съгласно инвестиционната стратегия в сектор „Води“, отпусканите заеми ще са с до 3 години гратисен период и 15 г. срок на изплащане. След предоставянето през 2018г. на средствата за ФИ от ОПОС 2014-2020 г. на ФМФИБ, към януари 2021 г. са сключени четири договора с ВиК оператори за предоставяне на ФИ (Русе, Смолян, Стара Загора и Враца). В сектор „Отпадъци“ инвестиционните кредити са със срок на погасяване от 20 г., като все още няма отпуснати кредити. През програмен период 2021-2027, освободените средства по прилаганите инструменти ще бъдат минимални и няма да покрият нуждите от финансиране по проектите от новия програмен период.

Приоритет № 1 Води

По Приоритет “Води” предложеният за изпълнение ФИ е фонд за финансиране на собствено участие по проекти, одобрени с БФП, както и за самостоятелни заеми за допустими по ПОС инвестиции. Основанията за използването на тази структура се обосновават от анализа на пазарните несъвършенства и инвестиционния дефицит. Предимствата на прилагания към момента финансов инструмент (структуриран като отделен финансов блок), са свързани с опита на ЕБВР при финансирането на дружества от сектора у нас и в чужбина, както и възможностите за предоставяне на финансиране над предвидения размер със собствен ресурс. Предлагащите гаранции от страна на ЕБВР биха могли също да бъдат приети за атрактивни за финансовите посредници, доколкото ЕБВР се ползва с най-висок рейтинг AAA. Като недостатък може да се посочи затрудненият контакт на крайните бенефициери поради липсата на изградени структури и контакти на местно ниво, както и по отношение на договарянето и изпълнението на договорите за финансиране. Следва да се отчете и ограниченият опит и капацитет през 2014-2020 г. на отделните ВиКО при работата им с финансови институции (включително и с местни финансови институции). Поради спецификата на бенефициерите и реализираните проекти, от страна на финансовите институции в България интересът на ниво проект е ограничен. Участието на ЕБВР е

ключово за интереса към гаранционната схема, но към момента няма отпуснати кредити по нея.

Фонд Флаг, например, финансира бенефициери по ОПОС, използвайки собствен капитал и привлечен от търговските банки ресурс. Тази структура позволява на търговските банки да намалят своя риск на база оценка на кредитоспособността на фонда, като същевременно бенефициерите могат да получат финансиране при атрактивни лихвени нива и условия. В допълнение, Фонд Флаг е в списъка на финансовите институции към БНБ, както и в списъка на юридическите лица в сектор „Държавно управление“, което е предимство при финансиране на общини с оглед ограниченията в Закона за публичните финанси.

Приоритет № 2 Отпадъци

По Приоритет „Отпадъци“ предложеният за изпълнение ФИ е фонд за финансиране на собствено участие по проекти, одобрени с БФП, както и самостоятелен заем. Допустими бенефициенти: общини, НСОРБ (за модели за оптимизиране на процеса на управление на битовите отпадъци и за мерки за подобряване базата от знания и повишаване осведомеността и разяснителни кампании за заинтересованите страни), юридически лица с нестопанска цел, юридически лица със стопанска цел (с изключение на организациите по оползотворяване на отпадъци, чиято дейност се финансира със средства от продуктите такси /лицензионни възнаграждения/).

При наличие на възможности за безвъзмездно финансиране общините, съответно предприятията, насочват усилията си за подготовка и изпълнение на проекти, при които е предвидена безвъзмездна помощ. Целта на комбинираната подкрепа на ФИ и безвъзмездни средства през програмен период 2021-2027г., е, на ниво проект, да се прецени за каква част от инвестицията е необходима подкрепата на безвъзмездно финансиране и за каква част може да се приложи финансов инструмент. Възможностите за допълнение с ФИ ще позволи да се оптимизира размерът на безвъзмездното финансиране, което ще увеличи кръга на потенциалните бенефициери и ще повиши качеството на реализираните проекти с оглед револютиращия характер на частта, подкрепена от ФИ.

В таблица 1 по-долу фондът за инвестиции на общини „Отпадъци“ е в размер на 30 млн. лв.

Таблица 1 Финансови продукти по ПОС 2021 – 2027

Финансов инструмент	Фонд за инвестиции „Води“	Фонд за инвестиции „Отпадъци“
Приоритетна ос	№1 Води	№2 Отпадъци
Предложен размер на приноса от ПОС за ФИ	39.1 млн. лв.	30 млн. лв.
Финансиране от ЕС	33.2 млн. лв. (при % съфинансиране от 85%)	24.9 млн. лв. (13% от ресурса е при %)

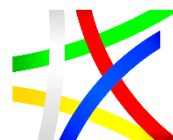

		съфинансиране от 70%, останалите при 85%)
Финансиране от НФ	5.9 млн. лв.	5.1 млн. лв.
Финансови продукти	1) Заем за финансиране на собствено участие по проекти одобрени с БФП	1) Заем за финансиране на собствено участие по проекти одобрени с БФП, 2) Самостоятелен заем
Допълнително съфинансиране	9.3 млн. лв.	7.1 млн. лв.
Очакван ефект на лоста	1.4 х	1.43 х
Размер на финансирането към крайните получатели	46.4 млн. лв.	35.6 млн. лв.
Ресурс за Безвъзмездно финансиране	0	0
Обща сума на инвестициите	450 млн. лв.	1) 400 млн. лв.
Целева група на крайните получатели	ВиКО, бенефициери по ПОС 2021-2027	Общини и юридически лица със стопанска цел или юридически лица с нестопанска цел
Механизъм за предлагане	Възлагане на ФМФИБ	Възлагане на ФМФИБ
Структура за предлагане	Отделен финансов блок*	Отделен финансов блок
Възможности за комбиниране	Комбиниране на ФИ с БФП в две отделни операции	Комбиниране на ФИ с БФП в две отделни операции
Разходи за управление	2 млн. лв. (5%) ФМФИБ и ФП	1.5 млн. лв. (5%) ФМФИБ и ФП

* чл. 59.2 „б“ от РОР

Приоритет № 5 Въздух

Предложеният Финансов инструмент по Приоритет 5 „Въздух“, мярка премахване на използването на лични превозни средства с високи емисии чрез насърчаване на електромобилността, е гаранционна схема за финансов лизинг или кредит. Гаранционната схема позволява постигането на по-високи нива на ливъридж и съответно възможност за стартиране на инструмента през повече финансови посредници. Комбинираната подкрепа в рамките на една операция ще улесни прилагането и ще повиши интереса към схемата както от страна на финансовите посредници, така и от страна на крайните бенефициери.

Прилагането на гаранционна схема ще позволи да се предоставят по-атрактивни условия за придобиването на електромобил, като намаляване на първоначалната вноска по финансов лизинг за придобиване, удължен срок и др. Предоставянето на по-висок лимит за загуби е от значение за ФП доколкото технологичният риск по съответния портфейл е от по-голямо значение за разлика от индивидуалния риск (отразен на ниво гаранционно покритие). Рискът по остатъчната стойност ще се компенсира частично и от размера на помощта за покупка. При стимулиране покупката на електромобили с до 6 хил. евро в повече от големите икономики в ЕС, за новите електромобили у нас при липса на стимули, рискът се увеличава. Върнатите от лизинг електромобили ще следва да се конкурират с по-евтин внос.

Приложеният размер на стимулите за покупка на нов електромобил са в размер на 30% от стойността, но не повече от 12 хил. лв. По този начин субсидията за електромобилите в ниския ценови диапазон ще е при максимален размер от 12 хил. лв., като за електромобили от по-горен ценови сегмент ще намалява като съотношение спрямо цената. При цена на електромобили от 60 хил. лв. субсидията от 12 хил. лв. ще е в размер на 20% от стойността. От подкрепата по финансовия инструмент ще могат да се възползват физически лица, които предадат за рециклиране употребяван дизелов (приоритетно pre-Euro или Euro 1 автомобил или такъв на възраст над 20 години).

Бързото усвояване на средствата по програмата за стимулиране в Румъния ("Rabla Plus"), означава и възможност за прилагане на относително по-ниски нива на подкрепа. При гаранция от 60% и ограничение от 36 хил. лв. на гаранция, схемата ще покрие напълно ценовия диапазон до 80 хил. лв., като е възможно и включване и на по-скъпи електромобили при мален гаранционен процент.

Таблица 2 Финансови продукти по ПОС 2021 – 2027 (В)

Финансов инструмент	Гаранционна схема
Предложен размер на приноса от ПОС за ФИ	58.7 млн. лв. (ФИ – 13.9 млн. лв. и БФП 42 млн. лв. и такса за управление 2.8 млн. лв.)
Финансиране от ЕС	45.5 млн. лв.
Финансиране от НФ	13.2 млн. лв.
Финансови продукти	Гаранция по договор за финансов лизинг със затворен край.
Размер за ФИ	13.9 млн. лв. в частта за гаранции
Размер на БФП	42 млн.
Брой нови автомобили	3500– 3750 бр.
Очакван ефект на лоста	10.7 х
Размер на финансирането към крайните получатели	115.5 млн. лв. (50% Югозападен район за планиране)

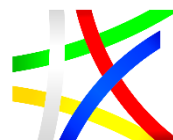
Условие за участие в предлаганата схема	Предаване за рециклиране на употребяван дизелов автомобил - приоритетно pre-Euro или Euro 1 или такъв на възраст 20 и повече години.
Първоначална вноска	5% от стойността на автомобила (преди приспадане на субсидията за покупка)
Срок за погасяване	До 72 месеца
Стимули за покупка на нов електромобил	30 % от стойността, но не повече от 12 хил. лв.
Целева група на крайните получатели	Физически лица
Механизъм за предлагане	Възлагане на ФМФИБ
Структура за предлагане	Гаранционно споразумение с финансови посредници
Гаранционно покритие	60 % и до 36 хил. лв.
Лимит на загуби	20%
Възможности за комбиниране	Комбиниране на ФИ с БФП в рамките на една операция
Разходи за управление	2.8 млн. лв. (5%) общо за ФНФ и ФП

II. Целева група на крайните получатели

На този етап може да се допусне, че целевата група крайни получатели на финансови инструменти ще бъдат всички или част от бенефициентите на ПОС.

- По Приоритет 1 „Води“ бенефициенти са консолидирани ВиКО с изготвени регионални прединвестиционни проучвания (с които се идентифицират нуждите от инвестиции от значение за ПОС).
- По Приоритет 2 “Отпадъци“ допустими бенефициенти са общините, както и юридически лица със стопанска цел. Специфичната цел по този приоритет е насърчаването на прехода към кръгова икономика. С РМС № 459/17.06.2021 г. е приет Националният план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021 – 2028 г.
- По Приоритет № 5 „Въздух“ бенефициери по мярката, насочена към закупуване на електромобил“ могат да бъдат физически лица, живеещи на територията на общини с нарушено качество на атмосферния въздух, предали лични дизелови автомобили (приоритетно pre-Euro или Euro 1 или такъв на възраст 20 и повече години) за рециклиране.

III. Необходимост от диференцирано третиране на инвеститорите

Диференцирано третиране е ситуация, при която инвеститор, работещ съгласно принципа на пазарната икономика (публичен или частен), не споделя съответните нива на риск и възвръщаемост. Необходимостта от диференцирано третиране цели да стимулира инвеститорите да съинвестират в проекти, допринасящи за постигане на целите на политиката в области с ниска възвръщаемост или висок риск.

Един от основните проблеми при структурирането на финансови инструменти в подкрепа на инвестиции по ПОС е невъзможността да се приложи висок ливъридж. Диференцирано третиране в случая ще позволи да бъдат привлечени допълнителни инвестиции или съответно с по-ниска капитализация на финансовия инструмент да бъдат постигнати същите нива на инвестиции. Съгласно Предложението за Регламент за общоприложимите разпоредби, равнището на такова диференцирано третиране не може да надхвърля необходимото за създаването на стимули за привличане на частни средства, установено с конкурсна процедура или независима оценка.

Проблем при структурирането на инструмент с диференцирано третиране на инвеститорите обаче, е ограниченият кръг от крайни бенефициери по програмата, ограничените възможности за диверсифициране на кредитния риск от страна на финансовите посредници, както и на ограниченият кръг на допустимите за подпомагане през ФИ инвестиции. Предлаганите в сектор „Води“ и сектор „Отпадъци“ финансови инструменти са кредитни, с високо покритие на индивидуалния риск по всяка една експозиция, като и в двата сектора ФИ подкрепя реализацията на проекти с одобрена БФП. Прилагането и на диференцирано третиране на инвеститорите няма да има добавена стойност към предлагания ФИ, като същевременно ще затрудни допълнително структурирането и процесът по избор на финансови посредници.

Целевото разпределение на публични средства от европейски програми и национално съфинансиране чрез финансови инструменти се извършва от ФМФИБ. С оглед структурата и възможностите на ФМФИБ, на финансовия продукт (кредитни за реализиране на собствено участие по одобрени за БФП проекти), както и типа крайни бенефициери не се предвижда диференцирано третиране на инвеститорите.

IV. Предвидена комбинация с други форми на подкрепа, в т.ч. и с безвъзмездна финансова помощ

Двигател на инвестициите в сектор Околна среда е достигането на съответствие с изискванията на европейското и национално законодателство. Инвестициите по различните приоритетни оси се реализират в следствие на значителен размер БФП по програма „Околна среда“. Бенефициенти по програмата 2014-2020 са основно ВиКО и общините в България. По приоритетна ос „Води“ размерът на собственото участие започва от 1.3 млн. лв. и достига 136 млн. лв., като средният размер е 22 млн. лв. По приоритетна ос „Отпадъци“ средният размер на самоучастието по одобрените проекти в настоящия програмен период е 2.6 млн. лв. По мерките за подобряване качеството на атмосферния въздух в частта модернизация на обществения транспорт, помощта е 83% при среден размер от 8.8 млн. лв. на община. При много от проектите, бенефициентите срещат затруднения да финансират частта, предвидена за собствено участие дори и при ниски ставки за съфинансиране.

И през новия програмен период 2021-2027, възможността за финансиране на част от собственото участие чрез финансов инструмент ще бъде от особено значение за реализиране на предвидените инвестиции. Комбинирането на подпомагане под формата на Финансов инструмент и безвъзмездни средства е допустимо съгласно ROP, като това може да се осъществи в рамките на две отделни операции, за които са приложими съответните правила или в рамките на едно споразумение за финансиране. При комбиниране на подкрепа в рамките на една операция, приложими са правилата за финансовите инструменти. Прилагането на тази опция е удачно в случаите, когато водеща е подкрепата на финансовия инструмент, например при отпускане на финансиране, съчетано с техническа помощ.

При финансовите инструменти в сектор „Води“ и сектор „Отпадъци“ водеща е ролята на БФП (размер на финансирането, специфика и др.) и съответно комбинирането следва да се осъществи в две отделни операции.

При финансовите инструменти в сектор „Въздух“ предвидената подкрепа под формата на Финансов инструмент е комбинирана с подпомагане и с безвъзмездни средства в рамките на една операция. Тази структура ще повиши интереса към инструмента от страна на финансовите посредници, което ще доведе до допълнително подобрене на условията за крайните бенефициери. Комбинирането в една операция също ще намали административната тежест и ще ускори реализирането на инвестициите.

В случай на комбинирано подпомагане следва да има ясни правила между проектите и критериите за допустимост за безвъзмездна подкрепа и подкрепа през финансови инструменти. За всеки източник на подпомагане се води и отделна документация, като общата сума на подкрепа по всеки източник следва да е по-малка от общия размер на съответната разходна позиция. Съгласно чл.58(7)¹ от ROP, безвъзмездните средства не могат да се използват за възстановяване на подпомагане, получено от финансови инструменти, както и финансови инструменти не могат да се използват за предварително финансиране на безвъзмездни средства.

¹ Актуализация, съобразено с Регламента за общоприложими разпоредби, вариант от м. май 2021 г.

V. Структура и механизъм за управление на инструмента/ите

Съгласно чл. 59² от Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за определяне на общоприложими разпоредби, възможностите пред управляващия орган за създаване на финансови инструмент включват:

- а. инвестиране на средства от програмата в капитала на юридическо лице;
- б. отделни финансови блокове или доверителни сметки.

Приложената структура за управление в сектор Води и сектор Отпадъци е отделен финансов блок към избрания финансов посредник. Тази структура ще позволи своевременно да се стартира прилагането на инструмента на пазара при по-ниски разходи за управление. Структурирането на холдингов фонд позволява участието на повече финансови посредници и съответно възможност за по-високи нива на капитализация при стартиране на финансовия инструмент, но е свързано и с по-високи разходи и координация на различните посредници.

² Актуализация, съобразено с Регламента за общоприложими разпоредби, вариант от м. юни 2021 г.

VI. Мерки, гарантиращи, че прилаганите финансови инструменти се използват за покриване на специфични нужди на пазара

Основни двигатели за инвестиции в сектор „Води“ и сектор „Отпадъци“ е спазването на политиките на ЕС, насочени към Околна среда посредством използване на безвъзмездни средства по европейски програми или бюджетни средства. Общините и ВиКО имат ограничен опит при използването на финансов ресурс от частни финансови институции, като кредитите основно са с цел финансиране на собствено участие по проекти финансирани с безвъзмездни средства. Финансовите посредници от своя страна срещат затруднения с оглед неустойчивото национално законодателство, регулациите в сектора, липсата на финансов капацитет от страна на крайните бенефициери и др.

Технологичният риск, свързан с финансирането на електромобили, както и несигурността при вторичния пазар (включително внос на автомобили от ЕС, за които са ползвани финансови стимули при покупката) водят до завишени изисквания от страна на финансовите посредници.

Мерките, гарантиращи, че прилаганите финансови инструменти се използват за покриване на специфични нужди на пазара, могат бъдат разгледани на три нива:

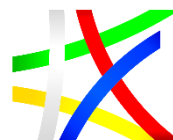
1. Структуриране на финансов продукт
2. Избор на финансов посредник
3. Текущ мониторинг и предприемане на коригиращи мерки при необходимост

На ниво структуриране, мерките са свързани с избор на подходящ продукт, структуриране на продукта според нуждите на крайните бенефициери и интересите и възможностите на финансиращите институции. При структуриране на продукта се дефинират и критериите за допустимост на крайни бенефициери и допустими разходи. На този етап следва да се дефинират и процедурата и критериите за избор на финансови посредници.

Изборът на финансови посредници – Извършва се съгласно правилата и процедурите на ФМФИБ въз основа на открити, прозрачни, пропорционални и недискриминационни процедури, като се избягват конфликти на интереси.

Избор на крайни бенефициери. Съгласно чл.59 (7)³ от Предложението за Регламент за общоприложимите разпоредби организациите, изпълняващи съответните финансови инструменти, „подбират крайните получатели, като надлежно отчитат целите на програмата и потенциала за финансова жизнеспособност на инвестицията, обоснован в бизнес плана или друг равностоен документ. Процесът на подбор на крайните получатели трябва да бъде прозрачен, обоснован от естеството на действието и да не води до конфликт на интереси“.

³ Актуализация, съобразено с Регламента за общоприложими разпоредби, вариант от м. май 2021 г.

VII. Показатели за резултатите

В съответствие с чл. 22 параграф 3, буква г), ii) от предложението за РОР дефинираните по ПОС 2021-2027 показатели по приоритети включват:

	Крайни продукти	Показатели за резултатите
Приоритетна ос „Води“	Нов или подобрен капацитет за пречистване на отпадъчни води	- Жители, свързани към подобрени системи за снабдяване с вода - Жители, свързани поне към системи за вторично пречистване на отпадъчни води
Приоритетна ос „Отпадъци“	- Допълнителен капацитет за рециклиране на отпадъци - Инвестиции в съоръжения за разделно събиране на отпадъци - Евро	- Разделно събрани отпадъци - Рециклирани отпадъци
Приоритетна ос „Въздух“	- Зелена инфраструктура, подкрепена за други нужди извън изменение на климата - Жилища с подменени отоплителни устройства на твърдо гориво	Жители, които се ползват от мерки по отношение на качеството на въздуха

При изпълнението на ФИ в секторите „Води“ и „Отпадъци“ са идентифицирани следните показатели за изпълнение

Показател	Целева стойност Води	Целева стойност Отпадъци
Общ размер на сертифицираните разходи от Сертифициращия орган (Финансов инструмент)	39.1 млн. лв.	30 млн. лв.
Общ размер на финансирането (ФИ+ Съфинансиране)	46.4 млн. лв.	35.6 млн. лв.
Нива на ливъридж	1.4x	1.43x

При изпълнението на ФИ по Приоритетна ос „Въздух“ идентифицираните показатели за изпълнение включват:

Показател	Целева стойност
Брой нови електромобили	Минимум 3500

Брой върнати автомобили PRE-EURO и EURO 1 или такива на възраст 20 и повече години	Минимум 3500
Обща сума на предявени гаранции	До 20%
Общ размер на сертифицираните разходи от Сертифициращия орган в частта ФИ	13.9 млн. лв.
Общ размер на сертифицираните разходи от Сертифициращия орган в частта Безвъзмездни средства	42 млн. лв.
Общ размер на финансирането (ФИ+ Съфинансиране)	115.5 млн. лв.
Нива на ливъридж	10.7 x

Източник на информация по посочените по-горе показатели за изпълнение са данни от финансовите посредници, изпращани на регулярна база до ФМФИБ, както и доклади от страна на ФМФИБ по изпълнението на възложените за управление ФИ.

VIII. Стратегия за изход

Стратегията за излизане от предвидените ФИ (вкл. потенциалното им продължение) зависи от няколко основни фактора:

- Реалното представяне и въздействие върху крайните получатели от прилагането на ФИ и обратната връзка, получена от участниците на пазара, вкл. търговски банки, крайни получатели, регулаторни органи и обществото;
- Условието на пазара, вкл. продължаващото съществуване на пазарни неуспехи в съответните сектори

В съответствие с гореизложеното, настоящата Концепция на ИС предлага два варианта за излизане от ФИ:

Вариант 1: Връщане на УО на средствата, които не са инвестирани в проекти под формата на заеми или гаранции, заедно с всички обратни постъпления от крайните получатели, за да бъдат използвани посредством други форми на подкрепа, в съответствие с целите на програмата. На връщане подлежат и всички постъпления от изплащане на инвестициите (вкл. изплащане на главница, лихви и доходност, получена при управление на свободните средства).

Към този вариант се пристъпва, в случай че до средата на 2024 година липсва поне един сключен договор с краен получател по съответния приоритет.

Вариант 2: Съгласно чл. 62, параграф.2⁴ от Предложението за Регламент за общоприложимите разпоредби, изплатени обратно финансови инструменти през период от поне осем години след края на периода на допустимост, се използват повторно в съответствие с целите на политиката на програмата или програмите, по които те са получени, като възможностите са за използване в рамките на:

- Същия финансов инструмент
- Други финансови инструменти или форми на подпомагане.

Следвайки логиката на прилагането на финансови инструменти, стратегия за изход би могла да бъде продължаване използването в рамките на същия финансов инструмент и в следващ програмен период при спазване на изискванията на действащите правила за държавни помощи. Продължаване използването на инструмента е подходяща стратегия доколкото:

- Структурирането на фондовете изисква време и ресурс и краткосрочната визия за инструмента ще намали интереса на финансовите посредници за участие;
- Финансовите посредници ще инвестират дългосрочен ресурс във фонда;
- Структурирането на фонда цели изграждането на капацитет за финансиране на проекти в двата сектора, както и взаимоотношения с крайните бенефициери

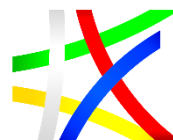
⁴ Актуализация, съобразено с Регламента за общоприложими разпоредби, вариант от м. май 2021 г.

- Отпусканите кредити ще бъдат дългосрочни, като сумата на освобождавания ресурс ще бъде разпределена във времето в зависимост от съответните погасителни планове по предоставените кредити.
- Предложената стратегия за изход следва да се преразглежда в зависимост от:
- Реалното представяне на фондовете, ангажирани във ФИ по програмата, привлечените частни инвестиции и въздействието върху крайните бенефициери.
- Условиата на пазара в края на периода на допустимост и съответно наличните алтернативни възможности за използване на ресурса.

Стратегията за изход на предложения финансов инструмент специално в сектор ПКАВ е за изход и съответно използване на други финансови инструменти или форми на подпомагане. Предложеният финансов продукт е гаранционна схема, при който финансов продукт стратегиите за изход са по-удачни за изпълнение. Предимствата на подхода са с оглед:

- Актуализиране на гаранционната схема на база условията на пазара в края на периода. Закупуваният актив (електромобили) е в етап на технологично развитие и в края на периода условията на схемата следва да се актуализират;
- Гаранционната схема е с комбинирана подкрепа и съответно е обвързана с бюджета за подкрепа чрез безвъзмездни средства.

IX. Идентифициране на потенциални източници на съфинансиране

По Приоритетна ос “Води” предложения за изпълнение ФИ е фонд за финансиране на собствено участие по проекти, одобрени с БФП, както и за самостоятелни заеми за допустими

Идентифицираните източници на съинвестиране и на съфинансиране за предложените в предварителната оценка ФИ включват следните нива:

1. На ниво ФМФИБ;
2. На ниво финансов посредник;
3. На ниво крайни бенефициери.

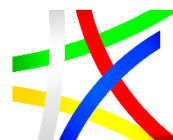
Съинвестирането от страна на ФМФИБ е възможна опция, но към момента не е идентифицирана съществена възможност за участие на ФМФИБ с оглед капитала и структурата на фонда.

На ниво финансов посредник е предвидено съфинансиране от страна на ФП, участващи в създаването на фондовете в сектор Води и сектор Отпадъци в размер на 20%. Ниските нива на съинвестиране в двата фонда се обуславят от крайните бенефициери на ФИ и естеството на допустимите инвестиции, характеризиращи се с ниска възвращаемост и съответно дълъг период на изплащане, както и с множеството регулаторни рискове и социална чувствителност. Потенциалните ФП, които могат да кандидатстват за мениджъри на двата фонда, насочени към инвестиции в сектор „Води“, са ВиК Холдинг, ББР, Международни финансови институции, Търговски банки, като във сектор „Отпадъци“ това са Фонд Флаг, ББР, Общини, Общински дружества, МФИ, Търговски банки.

Горепосочените организации могат да предоставят и допълнително съфинансиране по отделни проекти като това съфинансиране може да бъде допълнено и със заемни средства от МФИ и търговските банки към двата фонда, или директно участие чрез синдикирани или паралелни заеми при структуриране на финансирането към крайни бенефициери.

Необходимото съфинансиране от страна на крайните бенефициери ще се определи на индивидуална база от холдинговите фондове и частните институции осигуряващи финансирането.

По Приоритетна ос “Въздух” е предвидено гаранцията да покрива 60% от риска при лимит за загуби от 20%, постигайки ниво на ливъридж от 8.3 пъти. Участието от страна на крайните бенефициери е сведено до минимум 5% за нови електромобили, при средна стойност от 10%. Увеличаването на ливъридж по схемата е възможно, но това ще се отрази негативно на условията по предоставените финансови продукти. Колкото е по-висок ливъридж по схемата, толкова повече риск ще се носи от финансовите посредници и съответно това ще се отрази и на условията по продуктите, предлагани към крайните бенефициери.

Х. Синергия и допълняемост на подкрепата чрез финансови инструменти по отделните национални програми

През месец октомври 2020 бе представен План за възстановяване и устойчивост на Република България. Планът за възстановяване и устойчивост цели икономическото и социално възстановяване от кризата, породена от COVID-19 пандемията. Планът е в размер на 12 млрд. лв. и е структуриран в четири стълба: Иновативна България, Зелена България, Свързана България и Справедлива България.

Две от мерките по стълб Свързана България са в унисон с целите на ПОС по отношение устойчиво управление на водите:

1. Програма за изграждане/доизграждане /реконструкция на водоснабдителни и канализационни системи и пречиствателни станции за отпадни води за агломерациите между 2 000 и 10 000 е.ж. с общ планиран ресурс в размер на 575 млн. лв. и период на изпълнение 2021- 2026 г
2. Цифровизация за комплексно управление, контрол и ефективно използване на водите с общ планиран ресурс в размер на 158.6 млн. лв. и период на изпълнение 2021-2024 г.

Първата мярка предвижда дейности за изграждане, реконструкция, рехабилитация, модернизация на канализационни и водоснабдителни мрежи, пречиствателни станции за питейни и отпадъчни води за агломерации между 2 000 и 10 000 е.ж. – приоритетно с фокус върху агломерациите с между 5 000 и 10 000 е. ж., а при остатъчен ресурс в тези с между 2 000 и 5 000 е. ж., както и доставка на оборудване и механизация, в т.ч. използване на системи за автоматичен и дистанционен контрол и мониторинг на пречистените отпадъчни води от канализационните системи на населените места.

Втората мярка цели установяване на контрол на използваните количества на водите на национално ниво, подобряване на управлението на водите в количествен аспект и ефективното им използване, вкл. установяване на контрол за осигуряване на минимално допустим отток в реките, чрез цифровизация за комплексно управление на използването на водните ресурси.

XI. Съществени параметри, които трябва да се следят и промените, които ще доведат до необходимост от преразглеждане и актуализиране на концепцията за инвестиционна стратегия

Съществените параметри, които трябва да се следят от Управляващия орган и промените, които ще доведат до необходимост от преразглеждане и актуализиране на предварителната оценка и концепцията за инвестиционната стратегия, включват:

- Настоящата оценка е изготвена на база допускания относно бюджетите по съответните оси и мерки по ПОС. При приемане на програмата, както и при нейните изменения, тези допускания следва да се преразгледат и актуализират.
- Приемане на Национален план за управление на отпадъците в Република България за периода 2021 – 2028 г.
- Приемане на Закон за ВиК, ролята при финансиране на дружествата от сектора на новия ВиК Холдинг, Фондът за Сигурност на водоснабдяването и Комисията за регулиране на ВиК услугите
- Изготвяне на регионални прединвестиционни проучвания в новоконсолидираните области - Велико Търново, Габрово, Плевен, Софийска област, Търговище и Хасково. Дефинираните в тях нужди от инвестиции ще бъдат финансирани през следващия програмен период 2021-2027 г.
- Одобрение на критериите за допустимост и размера на безвъзмездните средства в подкрепа предаването на употребявани дизелови автомобили за рециклиране (приоритетно pre-Euro или Euro 1 или такива на възраст 20 и повече години) и за покупката на нови електрически.